

NÖROLOJİK SORUNU OLAN YENİDOĞAN VE HEMŞİRELİK BAKIMI

5

Nebahat BORA GÜNEŞ¹
Musa ÖZSAVRAN²

GİRİŞ

Sinir sistemi intrauterin dönemin son trimestirinde önemli bir olgunlaşma süreci içerisinde. Nörolojik fonksiyonlarda da önemli değişiklikler yaşanır. Bu nedenle farklı gestasyonel haftalarda doğan bebeklerde nörolojik gelişim düzeyleri önemli düzeyde farklılıklar gösterebilmektedir. Beyin ve spinal kord, üçüncü gebelik haftasında oluşmaya başlar. Bu dönemdeki herhangi bir olay santral sinir sistemi malformasyonları ile sonuçlanabilir. Miadında doğan bebeklerde de nöronların myelizasyonu henüz tamamlanmamıştır. Myelizasyon tamamlandıktan sonra serebral kontrol başlamaktadır. Glial hücrelerin ve dentritlerin sayısındaki artış dört yaşına kadar devam eder. Beyin hücrelerinin büyümesi ile çocukların kafa çapı artar. Beyindeki büyüme 12-13 yaşına kadar devam eder.¹

Sinir sisteminin miyelizasyonu sefalokaudal-proksimodistal bir yön ve sıralama izlemektedir. İnce ve kaba motor becerilerin gelişimi de bu sıraya göre gerçekleşmektedir.^{2,3} Nörolojik fonksiyonların en önemlileri primitif (ilkel) reflekslerdir. Bunlar; göz kırpmaya refleksi, pupil refleksi, hapşırma refleksi, glabella refleksi, öksürme refleksi, arama refleksi, emme refleksi, yutma refleksi, babinski refleksi, yakalama refleksi, adımlama refleksi, moro refleksi, tonik boyun refleksi, gövdenin içe eğilme refleksidir. Bu refleksler sinir sisteminin gelişim düzeyine ilişkin önemli bilgiler sağlamaktadır. Reflekslerin normalin dışında olması nörolojik sistemin fonksiyonlarında bir sorun olduğunu göstermektedir.⁴

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, nebahatgunes@gmail.com

² Öğr. Gör. Dr. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, AESHMYO, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Çocuk Gelişimi Programı, ozsavranmusa@gmail.com

KAYNAKLAR

1. Törüner, E., & Büyükgönenç, L. (2012). *Çocuk Sağlığı Temel Hemşirelik Yaklaşımları*. (s.638) Ankara: Göktuğ Yayıncılık
2. Gomella, T.L., Cunnigham, M.D., Eyal, F.G., & Tuttle, D.J. (2017). *Neonatoloji: Tedavi, Girişimler, Sık Karşılaşılan Sorunlar, Hastalıklar ve İlaçlar*. (Çoban A., İnce Z., Çev. Ed.). İstanbul: İstanbul Medikal Yayıncılık
3. Can, G. (2020). Yenidoğanın değerlendirilmesi. Neyzi, O., Ertuğrul, N., Darendeliler, F.(Ed.), *Pediatrici*. Cilt 1. içinde (5. Baskı). Ankara: Nobel Tıp Kitabevi
4. Sarıkaya Karabudak, S., & Ergün, S. (2018). Yenidoğan Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı. Conk, Z., Başbakkal, Z., Bal Yılmaz, H., & Bolışık, B.(Ed.) *Pediatrici Hemşireliği* içinde (2. Baskı, s. 289-358). Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi.
5. Çavuşoğlu, H. (2019). *Çocuk Sağlığı Hemşireliği*.(Cilt 1). Ankara: Sistem Ofset Basımevi.
6. Neyzi, O., Ertuğrul, N. & Darendeliler, F. (2020). *Pediatrici* (Cilt 2, 5. Baskı). Ankara: Nobel Tıp Kitabevleri.
7. Mikati, M. (2011). Neonatal Seizures. Kliegman R.M., Stanton, B.F., Schor, N.F., St. Geme III, J.W. & Behrman, R.E. (Eds.) In *Nelson Textbook of Pediatrics* (19. Ed., p: 2013-2038) Philadelphia: Saunders Company.
8. Yıldız, E.P., Tatlı, B., Aydınli, N., Çalışkan, M., & Özmen, M. Yenidoğan konvülziyonları. *Çocuk Dergisi*; 2013, 13(3), 89-94.
9. Yıldız, E.P. & Yüksel, Y. (2016). Yenidoğan Konvülziyonları. Tatlı B. & Özmen M. (Ed.) *Yenidoğan Nörolojisi* İçinde (1. Baskı, s. 73-86.). İstanbul: Nobel Tıp Kitap Evleri
10. Özmen, M. (2020). Yenidoğan konvülziyonları. Neyzi, O. & Ertuğrul, T. (Ed.) *Pediatrici* içinde (Cilt 1). Ankara: Nobel Tıp Kitabevi.
11. Chapman, K.E., Raol Y.H. & Brooks-Kayal, A. (2012). Neonatal seizures: Controversies and challenges in translating new therapies from the lab to the isolette. *Eur J Neurosci*, 2012;35,1857-65.
12. Apak, S., Özmen, M. & Çalışkan, M. (2020). Sinir Kas Sistemi Hastalıkları. Neyzi, O., Ertuğrul, N. & Darendeliler F. (Ed.) *Pediatrici* içinde (Cilt 2. 5. Baskı). Ankara: Nobel Tıp Kitabevi
13. Apak S. (2017). Yenidoğan Konvülziyonları. Dağoğlu, T. & Ovalı, F. (Ed.), *Neonatoloji* içinde (3. Baskı, s. 557-71). İstanbul: Nobel Tıp Kitap Evleri
14. Glass, H.C., Shellhaas, R.A., Wusthoff, C.J., & et al. Contemporary profile of seizures in neonates: A prospective cohort study. *J Pediatr*, 2016; 174, 98-103.
15. Ramantani, G., Schmitt, B., Plecko, B., & et. al. Neonatal seizures-are wethere yet? *Neuropediatrics*, 2019; 50(05), 280-293.
16. Miller, S.M., Goasdoue, K., & Björkman, S.T. Neonatal seizures and disruption to neuro transmitter systems. *Neural Regeneration Research*, 2017; 12(2), 216.
17. Acar, D.B., Bülbül, A., & Uslu, S. (2019). Yenidoğan konvülziyonlarına güncel bakış. *MedBull Sisli Etfal Hosp*, 2019; 53(1), 1-6.
18. Nunes, M.L., Yozawitz, E.G., Zuberi, S., & et. al. Task Force on Neonatal Seizures, ILAE Commission on Classification & Terminology. Neonatal seizures: Is there a

- relationship between ictal electro clinical features and etiology? A critical appraisal based on a systematic literature review. *Epilepsia*, 2019; 4(1),10-29.
19. Yozawitz, E., & Pressler, R. Approach to the Diagnosis of Neonatal Seizures. *The Causes of Epilepsy: Diagnosis and Investigation*, 2019;53.
 20. Alix, J.J., Ponnusamy, A., Pilling, E., & Hart, A.R. An introduction to neonatal EEG. *Paediatrics and Child Health*, 2017; 27(3), 135-142.
 21. Pellegrin, S., Munoz, F. M., Padula, M., & et. al. Brighton Collaboration Neonatal Seizures Working Group. Neonatal seizures: Case definition & guidelines for data collection, analysis, and presentation of immunization safety data. *Vaccine*, 2019; 37(52), 75-96.
 22. Ziobro, J.,& Shellhaas, R.A. Neonatal seizures: Diagnosis, etiologies, and management. In *Seminars in neurology*, Thieme Medical Publishers, 2020; 40(02), 246-256
 23. Ferriero, D.M. MRI at termequivalent in preterminfants: Thewisechoice. *Pediatric research*, 2018; 84(6), 791-792.
 24. Swaiman, K., Ashwal, S., Ferriero, D., et. al. (2012). Neonatal Seizures. Jensen FE, Silverstein FS (Eds) In *Swaiman's Pediatric Neurology principles and practice* (5th ed, pp. 33-46) Philadelphia: MosbyElsevier
 25. Abend, N.S., Jensen, F.E., Inder, T.E., & et. al. Neonatal seizures. *Volpe's Neurology of the Newborn*, 2018; 275-321.